

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

11 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofți,

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Victor Boico, Tamara Chișca-Doneva,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Balan Petru în numele inculpaților Tofan Victor și Zaporojan Angela, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2018, în cauza penală privindu-i pe

***Tofan Victor xxxx**, născut la xx xx xxxx,
originar din r-nul xxxx, domiciliat în mun.
xxxx s. xxxx str. xxxx xx;*

***Zaporojan Angela xxxx**, născută la xx xx xxxx,
originară și domiciliată în mun. xxxx s. xxxx
str. xxxx xx;*

***Mazîl Iurie xxxx**, născut la xx xx xxxx,
originar și domiciliat în mun. xxxx s. xxxx
str. xxxx xx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.07.2015 – 03.08.2016;

Instanța de apel: 23.08.2016 – 18.04.2017;

Instanța de recurs: 27.06.2017– 26.09.2017;

Instanța de apel: 24.10.2017 – 26.03.2018;

Instanța de recurs: 24.05.2018– 11.09.2018.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016, Tofan Victor a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.221 Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Tot, prin aceeași sentință Zaporojan Angela a fost achitată de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin aceeași sentință a fost achitat și Mazîl Iurie, în privința căruia hotărârile judecătorești nu se contestă.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că lui Tofan Victor i s-a înaintat învinuirea pentru faptul că, în perioada martie - mai 2014, aflându-se în s. Colonița, mun. Chișinău, acționând cu intenție, ignorând prevederile art.16 al. 2, 52, 59 ale Legii nr.1530 din 22.06.1993 privind ocrotirea monumentelor, în lipsa unui aviz pozitiv din partea Ministerului Culturii al R. Moldova și fără a coordona proiectul lucrărilor cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al R. Moldova, ignorând prevederile pct.3 capitolul IV, subcapitolul B, din Hotărârea Guvernului nr.1009 din 05.10.2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite, a instigat locuitorii s. Colonița, mun. Chișinău la deteriorarea gardului istoric al Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, în rezultatul cărui fapt Mazîl Iurie și alți locuitorii ai s. Colonița, mun. Chișinău, neidentificați de organul de urmărire penală, au distrus o porțiune de aproximativ 45 metri a gardului istoric al Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, care este inclusă sub nr.282 în Registrul monumentelor R. Moldova ocrotite de stat, aprobată prin hotărârea Parlamentului nr.1531-XII din 22.07.1993, în acest mod fiind deteriorat monumentul istoric, luat sub ocrotirea statului.

Tot prin rechizitoriu Zaporozjan Angela i s-a înaintat învinuirea pentru faptul că, pe parcursul anului 2014, aflându-se pe teritoriul s. Colonița, mun. Chișinău, activând în funcția de primar al s. Colonița, fiind persoană publică, acționând intenționat în vederea evitării procedurilor de achiziții legale (cererea ofertelor de prețuri), sub pretextul contribuirii la construcția gardului Bisericii Nașterea Maicii Domnului din s. Colonița, contrar prevederilor pct.4 și 15 din Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 148 din 14.02.2008, a divizat achiziția materialelor de construcții în trei contracte de achiziții publice de mică valoare în sumă totală de 95 645 lei, inclusiv: contractul nr.15 din 20.02.2014, în sumă de 39 795 lei, semnat cu SRL „Metal-Exim”, în scopul achiziționării unui gard din fier cu elemente forjate; contractul nr.34 din 28.07.2014, în sumă de 47 895,50 lei, semnat cu SC „Tincomerț-Grup”, în scopul achiziționării materialelor de construcții (cherestea, armură, ciment, pietriș, nisip și prundiș); contractul nr.45 din 29.08.2014, în sumă de 8 000 lei, semnat cu SRL „Stadrom Grup”, în scopul achiziționării plăcilor din piatră. În acest mod, contrar prevederilor art.14, 29, 76 și 77 din Legea privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28.12.2006, art.4 din Legea privind descentralizarea administrativă nr.435-XVI din 28.12.2006 și art.art.7, 8, 27 și 30 alin.1 din Legea privind finanțele publice locale nr.379-XV din 16.10.2003, în conformitate cu care autoritățile administrației publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul asigurării funcționării instituțiilor publice și serviciilor publice din unitatea administrativ-teritorială conform prevederilor normative sus-menționate, în lipsa unei decizii a Consiliului local, depășind atribuțiile acordate de lege, ignorând faptul că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, conform prevederilor art.art.3, 17 și 39 din Legea privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie nr.125-XVI din 11.05.20017 și pct.33 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Statutului provizoriu de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe

din Moldova (Eparhiei de Chișinău și Moldova a Patriarhiei Moscovei) nr.848 din 23.12.1992, este persoană juridică cu patrimoniu distinct proprietate a Bisericii Ortodoxe din Moldova, Zaporojan Angela, a efectuat cheltuieli contrar destinației stabilite de către Consiliul local, din articolul II. 3. a Anexei nr.1 la Decizia Consiliului satului Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 („gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe”), în suma totală de 95 654,50 lei, considerabilă pentru interesele s. Colonița, în vederea construcției gardului, care urmează a fi demolat în conformitate cu prevederile art.53 din Legea nr.1530 din 22.06.1993 privind ocrotirea monumentelor, deoarece a fost construit în locul unei părți componente a monumentului istoric luat sub ocrotirea statului - Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița (inclus sub nr.282 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531-XII din 22.07.1993).

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpații V. Tofan și I. Mazîl să fie recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art.221 Cod penal, cu încetarea procesului penal din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, iar inculpata A. Zaporojan să fie condamnată în baza art.328 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 600 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 4 ani.

Apelantul a invocat că instanța de fond a ignorat probele concludente prezentate de acuzare și a pronunțat o sentință de achitare nefondată.

Alegațiile instanței privind necesitatea prezentării obligatorii a unor concluzii ale experților, consemnate într-un raport de expertiză, sunt contrare prevederilor art.27 alin. (2) din Cod de procedură penală.

În conformitate cu pct.3 capitolul IV, subcapitolul B din Regulamentul numit, distanțele respective se calculează nu de la „perete”, precum a indicat instanța, dar de la „limita exterioară a teritoriilor aferente monumentelor de nivel național”, iar din materialele dosarului (concluziile specialistului Ion Ștefăniță, declarațiile martorilor, planul cadastral, prezentat de partea apărării) rezultă că gardul se află la limita teritoriului aferent Bisericii, or, careva măsurări nici nu erau necesare, deoarece distanța de 200 m începe a fi calculată de la gard, iar la caz a fost distrus însăși gardul.

În motivarea soluției, instanța de fond a făcut trimitere și la semnele laturii subiective ale infracțiunii, punctând că „în ședința de judecată s-a stabilit cu certitudine că inculpații V. Tofan și I. Mazîl nu au cunoscut că Biserica Nașterea Maicii Domnului din s. Colonița este inclusă în lista monumentelor istorice luate sub ocrotirea statului, în acest sens lipsind și careva semne informaționale”, însă nu s-a ținut cont că ambii inculpați sunt locuitori ai satului deja de mai mulți ani, iar inculpatul V. Tofan este și parohul Bisericii Nașterea Maicii Domnului. Mai mult, odată ce informația despre atribuirea obiectivului indicat la categoria monumentelor istorice ocrotite de stat a fost publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova, justificările respective ale inculpaților nu mai sunt relevante, revenindu-le atât obligația de a cunoaște legile, dar și de a le respecta.

Argumentele acuzării pe epizodul deteriorării monumentului istoric, expuse și în susținerile verbale, nu au fost luate în considerație de către instanța de fond:

1) Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița este un monument istoric (conform pct. 282 din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531-XII din 22.07.1993 și publicat în M/O RM nr.15-17 art.24);

2) gardul Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița este parte integrantă a monumentului istoric (fapt confirmat prin declarațiile specialiștilor Ion Ștefăniță de la AIRM și Sergius Ciocanu de la Ministerul Culturii, precum și prin Raportul AIRM nr.01-05/105 din 24.06.2015, recunoscut și anexat la materialele cauzei în calitate de document - probe care nu au fost combătute);

3) distrugerea unei părți din gardul istoric, adică deteriorarea monumentului istoric în ansamblu, este confirmată prin procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.10.2014, însoțit de foto-tabel, raportul AIRM nr.01-05/105 din 24.06.2015 de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii Nașterea Maicii Domnului, din s. Colonița, mun. Chișinău prin demolarea neautorizată a unei părți din gardul acesteia, însoțit de un foto-tabel, precum și declarațiile martorilor;

4) participarea inculpaților Tofan V. și Mazîl I. la deteriorarea monumentului istoric rezultă din declarațiile lor proprii. Instanța de fond a făcut trimitere la circumstanțe inexistente, menționând, precum că „anume organul colegial competent, Consiliul satului Colonița, a acceptat și confirmat alocațiile în sumă de aproximativ 100 000 lei pentru finisarea gardului de la biserică...”, dar la caz, nu există nici o decizie a consiliului local care să prevadă expres alocarea sumei de 100 000 lei pentru scopul numit.

Instanța de fond a mai indicat că „relevant este și faptul că prin decizia nr.1/5 din 12.02.2015, gardul de pe terenul pe care este situat cimitirul și biserica „Nașterea Maicii Domnului” a fost luat la balanța contabilă ca proprietate publică cu valoarea de 97 190 lei”. S-a neglijat că la momentul reconstrucției gardului, lunile aprilie-mai 2014, gardul respectiv nu se afla la balanța primăriei, or, nu puteau fi efectuate cheltuieli, de către primărie, pentru lucrări de reconstrucție. De menționat, că și decizia respectivă a consiliului local Colonița, posterioară timpului comiterii infracțiunii, a intervenit deja la faza judecării cauzei, cu aportul inculpatei A. Zaporojan, care a exercitat în tot acest timp atribuțiile de primar al s. Colonița. În calitate de reprezentant al părții vătămate (Consiliului satului Colonița) a fost numit inginerul cadastral al primăriei s. Colonița, tot el juristul primăriei satului Colonița, Vasile Braghiș - funcționar public, aflat în raporturi de subordonare directă față de inculpata A. Zaporojan (în cadrul ședinței de desemnare a reprezentantului părții vătămate pe prezenta cauza penală, calitatea de raportor în fața consiliului local a avut însuși inculpata A. Zaporojan, tot ea propunând candidatura respectivă). În loc să aprecieze critic anumite alegații ale acestuia vizavi de învinuirea adusă, instanța de fond și-a motivat soluția că „nu și-a găsit confirmare în ședința de judecată nici cauzarea prejudiciului considerabil părții vătămate, reprezentantul primăriei satului Colonița Braghiș Vasile negând faptul...”.

Poziția acuzării vizavi de acest capăt de învinuire este că:

1) inculpata A. Zaporojan, la momentul săvârșirii infracțiunii, exercita funcția de Primar al s. Colonița, fiind, în sensul art.123 din Codul penal, persoană publică.

2) latura obiectivă a infracțiunii s-a manifestat prin încheierea, de către numita, a trei contracte de achiziții în baza cărora, din mijloacele financiare ale bugetului local, s-au achiziționat materialele de construcție necesare pentru „reconstrucția” gardului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului”. În acest sens, depășirea în mod vădit a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege s-a manifestat prin următoarele elemente:

a) divizarea achiziției, în vederea evitării procedurilor legale de achiziții (cererea ofertelor de preturi), prin încheierea a trei contracte separate, având, în ansamblu, același obiect („reconstrucția” gardului) și fiind finanțată din aceeași sursă (articol bugetar) - fapt care rezultă din conținutul contractelor numite, anexate la materialele cauzei în calitate de documente; actul privind rezultatele inspectării financiare tematice efectuate la Primăria s. Colonița din 12.03.2015, care a relevat încălcarea menționată și care nu a fost contestat de nimeni, inclusiv de către inculpată; declarațiile specialistului din cadrul Inspecției Financiare O. Bondari, La începutul procesului de judecată, apărarea a declarat că va aduce în fața instanței un alt specialist în achiziții publice, care va combate probele acuzării privind divizarea achiziției - fapt care așa și a rămas doar o promisiune neîndeplinită;

b) achiziția s-a efectuat în lipsa unei decizii a Consiliului local: decizia nr.8/1 din 23.12.2013, în anexa nr.1, la care face trimitere apărarea, prevede doar alocarea de către Consiliu, pentru „gospodăria comunală”, a unei sume de 361 mii lei, fără a descifra expres această sumă. În context, descifrarea este o atribuție exclusivă a Consiliului local, în conformitate cu prevederile art.14 alin.(2) lit. b) din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală și nu a primarului. Nici nota contabilă, care, chipurile, a fost prezentată consilierilor (dar de fapt nu a fost prezentată - fapt confirmat de consilierul M. Iarmenco), nici declarațiile primarului în cadrul ședinței Consiliului local din 23.12.2013, cu privire la doleanța de a „finisa gardul de la biserică” nu sunt părți integrante ale deciziei Consiliului local. Mai mult, decizia nr.8/1 din 23.12.2013, la care s-a referit apărarea, la momentul comiterii faptelor, a fost deja modificată prin Decizia nr.1 din 22.01.2014, în conformitate cu care cheltuielile pentru „gospodăria comunală” au fost reduse de la 361 mii lei la 187,6 mii lei. Această nouă decizie iarăși nu a fost descifrată de Consiliu la momentul efectuării plăților respective, inculpata, asumând-u-și rolul autorității reprezentative și deliberative, a decis de sine stătător destinația acestor mijloace bănești;

c) „reconstrucția” gardului Bisericii din sat nici nu se încadrează în articolul „gospodăria comunală” - fapt declarat de către specialistul în achiziții publice în cadrul examinării cauzei, respectiv, achizițiile efectuate de inculpată nu pot fi fundamentate pe articolul menționat din bugetul local. Mai mult, acest gard, la momentul comiterii faptelor, nu se afla la balanța primăriei - fapt confirmat de către martorul O. Glijin (contabilul primăriei) și însăși inculpata A. Zaporojan Totodată, din ansamblul circumstanțelor cauzei (aservirea bisericii, organizarea lucrărilor de „reconstrucție” a gardului de către parohul bisericii, construcția gardului în aceeași epocă cu biserica, etc.), dar și reglementărilor legale (art.3, 17 și 39 din Legea privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie, nr.125- XVI din 11.05.2007 și pct.22 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea

Statutului provizoriu de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe din Moldova nr.848 din 23.12.92) rezultă că gardul „reconstruit” aparține Bisericii Ortodoxe din Moldova și nu comunității locale. Or, mijloacele comunității nu puteau fi alocate în scopurile indicate;

d) nu avea dreptul inculpata să încheie contractele menționate de achiziții și în virtutea normei prohibitive din art.59 al Legii nr.1530 din 22.06.1993 privind ocrotirea monumentelor, în conformitate cu care „orice activitate care pune în pericol integritatea monumentelor urmează a fi coordonată cu organele de stat pentru ocrotirea monumentelor sau cu organele de autoadministrare locală. Executarea și finanțarea activităților nesancționate de organele competente se interzic”;

3) în rezultatul faptelor ilicite a inculpatei A. Zaporojan, s. Colonița a fost prejudiciat cu suma totală de 95 654,50 lei, adică suma contractelor încheiate de ultima și executate. Această sumă este considerabilă pentru localitate, ținând cont de coraportul acestei sume la cuantumul mijloacelor financiare alocate de Consiliului local în articolul „gospodăria comunală” pentru întregul an 2014 (187,6 mii lei) - mai mult de jumătate. Acești bani puteau și urmau a fi valorificați pentru necesitățile reale ale comunității locale și anume pentru gospodăria comunală și menținerea fondului de locuințe. Mai mult, cheltuielile efectuate de inculpata au fost zădărnice, întrucât, potrivit art.53 din Legea nr.1530 din 22.06.1993 „persoanele fizice și juridice care au pricinuit daune unui monument sau zonei de protecție a acestuia vor readuce la starea inițială monumentul și zona de protecție, iar dacă acest lucru este imposibil, vor acoperi pagubele în modul stabilit de lege”. Din declarațiile specialiștilor și documentele întocmite de acestea rezultă că readucerea în starea inițială a monumentului este posibilă, deci, gardul nou, construit din mijloacele financiare ale s. Colonița la decizia inculpatei A. Zaporojan, va fi demolat în conformitate cu prevederile legale.

Cele menționate sunt suficiente pentru a sta la bază unei sentințe de condamnare pe toate capetele de acuzare.

Urmează a fi luat în considerație faptul, că prin Legea nr.75 din 21.04.2016 a fost modificat Codul penal, art.221 (distrugerea sau deteriorarea intenționată a monumentelor de istorie și cultură) fiind exclus și, în același timp, introdus art.199¹ (deteriorarea sau distrugerea bunurilor din patrimoniul cultural), ultimul fiind mai grav, deoarece prevede pedeapsa cu închisoarea, or, în temeiul art.8 din Codul penal, urmează să fie aplicată legea penală veche, adică art.221 în redacția anului 2014 (timpul comiterii infracțiunii).

Totodată, a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală pentru infracțiunea de deteriorare a monumentului istoric.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Tofan Victor și Mazîl Iurie au fost achitați de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art.221 Cod penal, prin aplicarea art.10 Cod penal, pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că prima instanță întemeiat a statuat că nu s-a demonstrat prin probe incontestabile existența tuturor elementelor constitutive ale componenței de

infrațiune prevăzută de art.328 alin.(1) Cod penal, iar vinovăția inculpatei A. Zaporojan nu a fost dovedită prin probe suficiente, pertinente, concludente și utile, administrate în conformitate cu legea procesuală penală, motiv din care sentința de achitare în privința inculpatei este întemeiată.

Prima instanță corect a ajuns la concluzia că fapta inculpaților V. Tofan și I. Mazîl nu întrunește elementele infracțiunii și a pronunțat o sentință de achitare în privința acestora, însă eronat a indicat motivul achitării lor potrivit art.390 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, or, inculpații urmau a fi achitați din alt motiv, și anume că fapta lor nu este prevăzută de legea penală, conform art.390 alin.(1) pct.4) Cod de procedură penală.

Astfel, prin Legea nr.75 din 21.04.2016 a fost modificat art.221 Cod penal, (distrugerea sau deteriorarea intenționată a monumentelor de istorie și cultură) fiind exclus și, în același timp, introdus articolul 199¹ (deteriorarea sau distrugerea bunurilor din patrimoniul cultural), ultimul fiind mai grav, deoarece prevede pedeapsa cu închisoarea. Luând în considerare că prevederile art.10 alin.(1) Cod penal oferă un efect retroactiv Legii nr.75 din 21.04.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative, prin care a fost abrogat art.221 din Codul penal, aceste prevederi legale urmează a fi aplicate în privința inculpaților, astfel fapta inculpaților V. Tofan și I. Mazîl nu este prevăzută de legea penală, norma penală incriminată inculpaților fiind abrogată.

Prima instanță corect și întemeiat a conchis că gardul în sine nu este în modul legal stabilit ca monument de istorie și cultură, nici nu face parte din ansamblul Bisericii „Nașterea Maicii Domnului”, care este recunoscută monument de istorie și cultură.

Nici o probă adusă de acuzare întru învinuirea lui V. Tofan și I. Mazîl nu confirmă că fapta inculpaților întrunește elementele infracțiunii. Ținând cont de prevederile art.10 alin.(1) Cod penal și art.390 alin.(1) pct.4) Cod de procedură penală, inculpații V. Tofan și I. Mazîl urmează a fi achitați din motiv că fapta inculpaților nu este prevăzută de legea penală.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror, care a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că, referitor la menținerea achitării inculpatei A. Zaporojan pe art.328 alin.(1) Cod penal, instanța de apel nu a luat în considerație că atât în cadrul urmăririi penale cât și în cadrul cercetării judecătorești, în instanță s-a stabilit vina ei în comiterea infracțiunii incriminate.

Instanțele de judecată au indicat că „anume organul colegial competent, Consiliul satului Colonița, a acceptat și confirmat alocațiile în sumă de aproximativ 100 000 lei pentru finisarea gardului de la biserică...”. Însă, în speță, nu există nici o decizie a consiliului local care să prevadă expres alocarea sumei de 100 000 lei pentru scopul numit. Instanțele de judecată au mai indicat, că „relevant este și faptul că prin decizia nr.1/5 din 12.02.2015, gardul de pe terenul pe care este situat cimitirul și biserica „Nașterea Maicii Domnului” a fost luat la balanța contabilă ca proprietate publică cu valoarea de 97 190 lei”. S-a neglijat, în acest mod, că la momentul reconstrucției gardului, lunile aprilie-mai 2014, gardul respectiv nu se afla la balanța primăriei, or, nu puteau fi efectuate cheltuieli, de către

primărie, pentru lucrări de reconstrucție. Decizia respectivă a consiliului local Colonița, posteroară timpului comiterii infracțiunii, a intervenit deja la faza judecării cauzei, cu aportul inculpatei A. Zaporojan, care a exercitat în tot acest timp atribuțiile de primar al s. Colonița. Totodată, în calitate de reprezentant al părții vătămate (Consiliului s. Colonița) a fost numit inginerul cadastral al primăriei s. Colonița, tot el juristul primăriei s. Colonița, V. Braghiș - funcționar public, aflat în raporturi de subordonare directă față de inculpata A. Zaporojan (în cadrul ședinței de desemnare a reprezentantului părții vătămate pe prezenta cauza penală, calitatea de raportor în fața consiliului local a avut însuși inculpata A. Zaporojan, tot ea propunând candidatura respectivă). În loc să aprecieze critic anumite alegații ale acestuia vizavi de învinuirea adusă, instanțele de judecată și-au motivat soluția că „nu și-a găsit confirmare în ședința de judecată nici cauzarea prejudiciului considerabil părții vătămate, reprezentantul primăriei satului Colonița Braghiș Vasile negând faptul...”.

Poziția acuzării vizavi de acest capăt de învinuire este următoarea:

1) inculpata A. Zaporojan, la momentul săvârșirii infracțiunii, exercita funcția de Primar al s. Colonița, fiind, în sensul art.123 Cod penal, persoană publică;

2) latura obiectivă a infracțiunii s-a manifestat prin încheierea, de către inculpată, a trei contracte de achiziții, în baza cărora, din mijloacele financiare ale bugetului local, s-au achiziționat materialele de construcție necesare pentru „reconstrucția” gardului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului”. În acest sens, depășirea în mod vădit a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege s-a manifestat prin următoarele elemente:

a) divizarea achiziției, în vederea evitării procedurilor legale de achiziții (cererea ofertelor de preturi), prin încheierea a trei contracte separate, având, în ansamblu, același obiect („reconstrucția” gardului) și fiind finanțată din aceeași sursă (articol bugetar) - fapt care rezultă din conținutul contractelor numite, anexate la materialele cauzei în calitate de documente; actul privind rezultatele inspectării financiare tematice efectuate la Primăria s. Colonița din 12.03.2015, care a relevat încălcarea menționată și care nu a fost contestat de nimeni, inclusiv de către inculpată; declarațiile specialistului din cadrul Inspecției Financiare O. Bondari. La începutul procesului de judecată, apărarea a declarat că va aduce în fața instanței un alt specialist în achiziții publice, care va combate probele acuzării privind divizarea achiziției - fapt care așa și a rămas doar o promisiune neîndeplinită;

b) achiziția s-a efectuat în lipsa unei decizii a Consiliului local: decizia nr.8/1 din 23.12.2013, în anexa nr.1, la care face trimitere apărarea, prevede doar alocarea de către Consiliu, pentru „gospodăria comunală”, a unei sume de 361 mii lei, fără a descifra expres această sumă. În context, descifrarea este o atribuție exclusivă a Consiliului local, în conformitate cu prevederile art.14 alin.(2) lit. b) din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală și nu a primarului. Nici nota contabilă, care, chipurile, a fost prezentată consilierilor (dar de fapt nu a fost prezentată - fapt confirmat de consilierul M. Iarmenco), nici declarațiile primarului în cadrul ședinței Consiliului local din 23.12.2013, cu privire la doleanța de a „finisa gardul de la biserică” nu sunt părți integrante ale deciziei Consiliului local. Mai mult, decizia nr.8/1 din 23.12.2013, la care se referă partea apărării, la momentul comiterii faptelor, a fost deja modificată prin Decizia nr.1 din 22.01.2014, în conformitate cu care cheltuielile pentru „gospodăria comunală” au fost reduse de la 361

mii lei la 187,6 mii lei. Această nouă decizie iarăși nu a fost descifrată de Consiliu la momentul efectuării plăților respective, inculpata, asumând-u-și rolul autorității reprezentative și deliberative, a decis de sine stătător destinația acestor mijloace bănești;

c) „reconstrucția” gardului Bisericii din sat nici nu se încadrează în articolul „gospodăria comunală” - fapt declarat de către specialistul în achiziții publice în cadrul examinării cauzei, respectiv, achizițiile efectuate de inculpată nu pot fi fundamentate pe articolul menționat din bugetul local. Mai mult, acest gard, la momentul comiterii faptelor, nu se afla la balanța primăriei - fapt confirmat de către martorul O. Glijin (contabilul primăriei) și însăși de către inculpata A. Zaporojan Totodată, din ansamblul circumstanțelor cauzei (aservirea bisericii, organizarea lucrărilor de „reconstrucție” a gardului de către parohul bisericii, construcția gardului în aceeași epocă cu biserica, etc.), dar și reglementărilor legale (art.art.3, 17 și 39 din Legea privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie, nr.125-XVI din 11.05.2007 și pct. 22 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Statutului provizoriu de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe din Moldova nr.848 din 23.12.92) rezultă că gardul „reconstruit” aparține Bisericii Ortodoxe din Moldova și nu comunității locale. Or, mijloacele comunității nu puteau fi alocate în scopurile indicate;

d) nu avea dreptul inculpata să încheie contractele menționate de achiziții și în virtutea normei prohibitive din art.59 al Legii nr.1530 din 22.06.1993 privind ocrotirea monumentelor, în conformitate cu care „orice activitate care pune în pericol integritatea monumentelor urmează a fi coordonată cu organele de stat pentru ocrotirea monumentelor sau cu organele de autoadministrare locală. Executarea și finanțarea activităților nesancționate de organele competente se interzic”.

3) în rezultatul faptelor ilicite a inculpatei A. Zaporojan, s. Colonița a fost prejudiciat cu suma totală de 95 654,50 lei, adică suma contractelor încheiate de ultima și executate. Această sumă este considerabilă pentru localitate, ținând cont de coraportul acestei sume la cuantumul mijloacelor financiare alocate de Consiliul local în articolul „gospodăria comunală” pentru întregul an 2014 (187,6 mii lei) - mai mult de jumătate. Mai mult, cheltuielile efectuate de inculpata au fost zădărnice, întrucât, potrivit art.53 din Legea nr.1530 din 22.06.1993 „persoanele fizice și juridice care au pricinuit daune unui monument sau zonei de protecție a acestuia vor readuce la starea inițială monumentul și zona de protecție, iar dacă acest lucru este imposibil, vor acoperi pagubele în modul stabilit de lege”. Din declarațiile specialiștilor și documentele întocmite de aceștia rezultă că readucerea în starea inițială a monumentului este posibilă, deci, gardul nou, construit din mijloacele financiare ale satului Colonița la decizia inculpatei A. Zaporojan, va fi demolat în conformitate cu prevederile legale.

Referitor la achitarea inculpaților I. Mazîl și V. Tofan învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art.221 Cod penal, deoarece fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune, instanța de apel urma să adopte o decizie de încetare a procesului penal în conformitate cu prevederile art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și art.332 alin.(1) Cod de procedură penală, raportate la prevederile art.275 alin.(1) pct.9) Cod de procedură penală și art.285 alin.(2) Cod de procedură penală, deoarece este prezent un

caz de nereabilitare a persoanei, fiindcă caracterul infracțional al faptei conform art.8 Cod penal se stabilește de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Art.275 alin.(1) pct.9) Cod de procedură penală stipulează că, urmărirea penală urmează a fi încetată în cazul în care există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 septembrie 2017, recursul ordinar declarat a fost admis, casată total decizia contestată și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată.

În motivarea deciziei instanța de recurs a reținut că instanța de fond nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, nespecificând esența probelor scrise și ce confirmă sau infirmă acestea, neindicând motivele pentru care a respins probele aduse în sprijinul acușării.

Mai mult, rezumatul sumar al instanței că inculpații V. Tofan și I. Mazîl „nu au cunoscut că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău este inclusă în lista monumentelor istorice luate sub ocrotirea statului și astfel nu li se poate imputa deteriorarea monumentului de istorie și cultură..., ei nu pot fi supuși răspunderii penale pentru fapta incriminată și urmează a fi achitați”, nu corespunde criteriilor de apreciere a probelor administrate pe caz, prescrise în art.101 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală În descriptiv sunt relevate diverse motive de achitare a inculpatei A. Zaporojan, cum ar fi: „...lipsind în acțiunile inculpatei atât latura obiectivă cât și cea subiectivă a componenței date de infracțiune ..., nu și-a găsit confirmare vina că ea ar fi comis infracțiunea...”.

Totodată, în dispozitiv a indicat divergent că ea este achitată pe art.328 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta ei nu întrunește elementele infracțiunii.

Pe lângă aceasta, concluzia confuză a instanței că faptele inculpatei „sunt acțiuni cuprinse de art.327¹ alin.(3) Cod contravențional..., învinuirea adusă inculpatei A. Zaporojan, cuprinde mai multe capete de acușare, urmează să se expună organul sau persoana cu funcții de răspundere conform competenței și procedurii contravenționale aplicabile”, contravine prescripțiilor din art.385 alin.(1) pct.1) – 4) Cod de procedură penală, cât și din art.391 alin.(2) Cod de procedură penală, care prevăd că în cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, instanța încetează procesul penal și, concomitent, soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

A mai reținut instanța de recurs că instanța de apel, judecând apelul și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile martorilor S. Ciocanu, S. Tintiuc, I. Ștefăniță, C. Oleacu, M. Iarmenco și P. Capsamun, nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul

declarat de procuror și repetate în recursul ordinar, inclusiv în felul și esența probatorie, în care acestea sunt reproduse la pct.3. și 5. din prezenta decizie (pct.3, 5 din decizie), a concluzionat confuz, neclar și divergent că: „prima instanță corect a ajuns la concluzia că fapta inculpaților V. Tofan și I. Mazîl nu întrunește elementele infracțiunii ..., or, inculpații urmau a fi achitați din alt motiv, și anume că fapta lor nu este prevăzută de legea penală.

Astfel, prin Legea nr.75 din 21.04.2016 a fost modificat art.221 Cod penal, (distrugerea sau deteriorarea intenționată a monumentelor de istorie și cultură) fiind exclus și, în același timp, introdus articolul 199¹ (deteriorarea sau distrugerea bunurilor din patrimoniul cultural), ultimul fiind mai grav, deoarece prevede pedeapsa cu închisoarea.

Luând în considerare că prevederile art.10 alin.(1) Cod penal oferă un efect retroactiv Legii nr.75 din 21.04.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative, prin care a fost abrogat art.221 Cod penal, aceste prevederi legale urmează a fi aplicate în privința inculpaților, astfel fapta inculpaților V. Tofan și I. Mazîl nu este prevăzută de legea penală, norma penală incriminată inculpaților fiind abrogată”.

În cazul în care fapta prevăzută în art.221 Cod penal nu a fost de criminalizată, ea fiind regăsită în art.199¹ Cod penal, concluzia instanței de apel, reprodusă supra, vădit contravine prescripțiilor din art.8 și 10 alin.(2) Cod penal, conform căror caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Circumstanțele expuse atestă că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și recursul ordinar este întemeiat.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2018, apelul declarat de procuror a fost admis, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care procesul penal în privința lui Tofan Victor și Mazîl Iurie în baza art.221 Cod penal a fost încetat din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Zaporojan Angela a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, ce constituie 8 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe termen de 4 ani.

Instanța de apel a indicat că, la baza hotărârii au fost puse probele cercetate în prima instanță și suplimentar în instanța de apel, apreciate prin prisma art.101 Cod de procedură penală și care, fără echivoc, dovedesc vinovăția inculpaților Tofan Victor, Mazîl Iurie și Zaporojan Angela în săvârșirea infracțiunilor incriminate.

Astfel, instanța de apel a statuat că deși inculpații Tofan Victor, Mazîl Iurie și Zaporojan Angela nu și-au recunoscut culpa, vinovăția acestora de săvârșirea infracțiunii incriminate a fost dovedită prin probe veridice, concludente, pertinente și utile, care coroborează între ele. Probele pe care instanța de apel și-a bazat soluția de condamnare sunt: declarațiile reprezentantului părții vătămate Primăria com. Colonița, mun. Chișinău,

Vasile Braghiș (f.d.56-57 vol. II); declarațiile martorului Glijin Olga (f.d.37-39 vol. II); martorului Ciocanu Sergiu (f.d.40-43 vol. II); martorului Bondari Oleg (f.d.44-46 vol. II); martorului Tintiuc Sergiu (f.d.47 vol. II); martorului Ștefăniță Ion (f.d.48-50 vol. II); martorului Oleacu Claudia (f.d.51-52 vol. II); Iarmenco Maria (f.d.53-55 vol. II); martorului Cernei Galina (f.d.123-125 vol. II); martorului Capsamun Parascovia (f.d.126-127 vol. II).

La fel, instanța de apel a reținut că vina inculpatului se confirmă prin materialele cauzei, examinate în ședința de judecată: - ordonanța privind pornirea urmăririi penale din 28.10.2014 și 02.04.2015 (f.d.1-3 vol. I); - procesul-verbal din 2014 cu planșa fotografică (f.d.27-28 vol. I); - anexa nr.1 la decizia Consiliului sătesc Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 (f.d.31 vol. I); - factura fiscală nr. xxxx din 21.08.2014, prin care s-a procurat „Clei Class” în sumă de 1 500 lei, contrasemnata de Zaporojan Angela, furnizorul fiind SC „Sistem Binar” (f.d.32 vol. I); - procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.10.2014, cu planșă fotografică, (f.d.38-39 vol. I); - ordonanța de recunoaștere și anexare a documentelor din 25.06.2015 (f.d.66 vol. I); - raportul de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău prin demolarea neautorizată a unei părți din gardul acesteia nr.01-05/105 din 24.06.2015 (f.d.63-65 vol. I); - ordonanța privind recunoașterea și anexarea documentelor din 25.06.2015 (f.d.104 vol. I); - actul privind rezultatele inspecției financiare tematice efectuate la Primăria sat. Colonița, mun. Chișinău din 12.03.2015 (f.d.89-90 vol. I); - contractul nr.45 pentru achiziționarea bunurilor/serviciilor de valoare mică din 29.08.2014, încheiat între SRL „Stadrom Grup” (f.d.92 vol. I); - anexa nr.1 la contractul nr.45 din 29.08.2014, ordin de plată nr.278 din 11.09.2014, factura fiscală nr. xx din 0194099, prin care se constată că s-a procurat și respectiv s-a achitat, plăci de piatră din Cosăuți în sumă de 8 000 lei (f.d.93-95 vol. I); - contractul nr.34 pentru achiziționarea bunurilor/lucrărilor/serviciilor de valoare mică din 28.07.2014, încheiat între SRL „Tincomert Grup” (f.d.96 vol. I); - anexa nr.1 la contractul nr.34 din 28.07.2014, ordinul de plată nr.50 din 10.08.2014 și factura fiscală nr. xxxx din 14.08.2014, prin care s-a procurat, cherestea în sumă de 7 800 lei, armatură d. 12 mm în sumă de 8 040 lei, armatură d. 6 mm în sumă de 2 109 lei, ciment în sumă de 15 750 lei, pietriș 5x20 în sumă de 4 092 lei, nisip în sumă de 3 854 lei și prundiș PGS în sumă de 6 250,50 lei, iar în total suma de 47 895,50 lei, și respectiv achitată SC „Tincomert-Grup” (f.d.97-99 vol. I); - contractul nr.15 pentru achiziționarea bunurilor/serviciilor de valoare mică din 20.02.2014, semnat între SRL „Metal-Exim”, reprezentată prin directorul, Ursu Valeriu, în calitate de furnizor și Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, reprezentată de Primarul, Zaporojan Angela, în calitate de beneficiar, referitor la achiziționarea/confecționarea gardului din fier din elemente forjate, suma totală a contractului constituind 39 795 lei, cu achitarea prin transfer, conform facturii 100 % avans (f.d.100 vol. I); - anexa nr.1 la contractul nr.15 din 20.02.2014, ordinul de plată din 07.03.2014, factura fiscală nr.xxxx din 10.02.2014 prin care s-a procurat gard din fier cu elemente forjate și s-a achitat suma de 39 795 lei (f.d.101-103 vol. I); - ordonanța privind recunoașterea și anexarea a documentelor din 30.06.2015 (f.d.147 vol. I); - extrasul din planul cadastral a sectorului 0149110, extrasul din Registrul bunurilor imobile xxxx, prin

care se constată că terenul cu nr. cadastral xxxx, suprafața 0,4598 ha, aparține sat. Colonița, mun. Chișinău (f.d.25-26 vol. II); - informația nr.04-09/1293 din 19.04.2016, prin care Ministerul Culturii al R. Moldova, în persoana Vice ministrului, Postică Gheorghe, comunică că nu dispune de dosare tehnice (pașapoarte) a monumentelor înscrise în Registrul monumentelor R. Moldova, ocrotite de stat (f.d.84 vol. II); - informația nr.03-03/77 din 06.04.2016, prin care Primăria mun. Chișinău, Direcția Cultură, informează că Bisericile din mun. Chișinău nu se află în subordinea Direcției Cultură. De asemenea, monumentele istorice nu sunt gestionate de către Direcția Cultură și respectiv, nu deține dosarul tehnic al Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău (f.d.86 vol. II).

Astfel, instanța de apel a stabilit că potrivit Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531-XII din 22 iunie 1993 se atestă că „Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, Colonița constituie monument de arhitectură de importanță națională ocrotit de stat.

Potrivit procesului-verbal din 2014 cu planșa fotografică, semnat de membrii Ștefăniță Ion, Grișca Dumitru și Nicolaescu Alexandru, fiind evaluată starea edificiului – Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, or. Colonița, ce reprezintă un monument de arhitectură de importanță națională, înscris în Registrul monumentelor ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1531-XII din 22.06.1993, sub numărul 282 s-a constatat cu referire la intervențiile ilegale în zona de protecție a Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău „demolarea gardului istoric din piatră, lucrările generale nefiind coordonate”.

Din procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16 octombrie 2014, cu participarea specialiștilor Ion Ștefăniță și Mutu Nicolae rezultă că obiectul cercetării îl constituie gardul bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, unde în partea stângă de la poarta bisericii se întinde un gard vechi din piatră de culoare sură cu lungimea de 26 m și lățimea de 60 cm., în partea dreaptă, este un gard nou de culoare galbenă cu elemente de fier de culoare neagră cu lungimea de 45 m. și lățimea de 60 cm., careva urme a gardului de culoare sură nu se mai regăsesc pe porțiunea de teren unde a fost construit gardul nou. Gardul vechi este parte componentă a monumentului istoric cu statut protejat, intervențiile pentru construcția gardului nou a avut loc pe locul gardului istoric-vechi.

Din conținutul raportului de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița, mun. Chișinău prin demolarea neautorizată a unei părți din gardul acesteia rezultă că Agenția de inspecție și restaurare a monumentelor confirmă că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița este monument de arhitectură, inclusă în Registrul monumentelor RM, cu nr.282, protejat de stat. Conform art.16 al Legii „ocrotirii monumentelor” nr.1530 din 22 iunie 1993 unicul organ de avizare a unor asemenea lucrări este Consiliul Național al Monumentelor Istorice din cadrul Ministerului Culturii, iar potrivit art. 16 alin.(2), metodologiile, normativele și reglementările din domeniul ocrotirii monumentelor, proiectele de intervenții la monumentele istorice, artă și arhitectură și în zonele lor de protecție, în zonele construite

cu statut de monument sunt aprobate conform etapelor de execuție (schiță de proiect și proiect de execuție) de către Ministerul Culturii în baza avizului Consiliului Național al Monumentelor Istorice.

Cu referință la valoarea istorică a porțiunii de gard demolate se confirmă că gradul din preajma Bisericii este parte integrată a monumentului cu statut protejat și are încărcătură istorică, datat cu anul 1914. Prin intervențiile efectuate pe parcursul anului 2014 în cadrul obiectivului cu statut protejat (constatate de Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor la data de 11.09.2014) lucrările date nefiind coordonate, avizate cu instituția specializată pe domeniu, a făcut ca autenticitatea să fie afectată, iar aplicarea materialelor de construcție fiind străine monumentului de arhitectură, prin urmare aceste lucrări nu au respectat normele de restaurare, internațional acceptate.

Astfel, instanța de apel a reținut că probele administrate la dosar și anume procesul-verbal din 2014 cu planșa fotografică, semnat de membrii Ștefaniță Ion, Grișca Dumitru și Nicolaescu Alexandru, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16 octombrie 2014, raportului de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița, mun. Chișinău din 24.06.2015 în acord cu Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531-XII din 22 iunie 1993 stabilește că „Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, Colonița constituie monument de arhitectură de importanță națională ocrotit de stat, iar gardul din preajma Bisericii este parte integrantă a monumentului cu statut protejat și are încărcătură istorică, datat cu anul 1914.

La fel, instanța de apel a menționat că intervențiile efectuate pe parcursul anului 2014 în cadrul obiectivului cu statut protejat, aceste lucrări nu au fost coordonate, avizate cu instituția specializată pe domeniu, astfel după cum reglementează prevederile art.16 din Legea „privind ocrotirea monumentelor” nr.1530 din 22 iunie 1993.

Ca urmare a faptului că aceste lucrări nu au fost coordonate, avizate cu instituția specializată pe domeniu a determinat ca autenticitatea să fie afectată, iar aplicarea materialelor de construcție fiind străine monumentului de arhitectură, prin urmare aceste lucrări nu au respectat normele de restaurare, internațional acceptate.

Instanța de apel a considerat că respectivele probe, precum și circumstanțele cauzei au fost apreciate eronat de prima instanță, pronunțând o sentință de achitare.

Astfel, instanța de apel a considerat că nerecunoașterea vinovăției de către inculpați, privitor la comiterea infracțiunilor încriminate, nu echivalează cu achitarea acestora, deoarece circumstanțele stabilite și probele analizate și enumerate, dovedesc cu certitudine comiterea de către aceștia a faptelor imputate.

Totodată, instanța de apel a reținut că invocarea necunoașterii faptului obiectiv că gardul Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița este parte integrantă a ansamblului arhitectural, adică a monumentului istoric, nu constituie temei de achitare a inculpaților, deoarece în conformitate cu prevederile art.16 alin.(2) din Legea nr.1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, orice proiect de intervenție la monumentele de istorie și în zonele lor de protecție urmează a fi aprobat de Ministerul Culturii, în baza unui aviz al Consiliului Național al Monumentelor Istorice.

Cu referire în învinuirea înaintată inculpatei Zaporojan Angela în comiterea infracțiunii de „depășire a atribuțiilor de serviciu”, instanța de apel a reținut că învinuirea înaintată inculpatei și-a găsit deplină confirmare în baza probelor administrate de către acuzatorul de stat, iar instanța de fond greșit a stabilit că fapta inculpatei Zaporojan Angela nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

În acest sens, instanța de apel a menționat că din contractul nr.45 pentru achiziționarea bunurilor/serviciilor de valoare mică din 29.08.2014, încheiat între SRL „Stadrom Grup” reprezentată prin directorul Stadnițchi Veceslav, în calitate de furnizor și Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, reprezentată de Primarul, Zaporojan Angela, în calitate de beneficiar, rezultă că părțile au încheiat prezentul contract referitor la achiziționarea plăcilor de piatră din Cosăuți, suma totală a contractului constituind 8 000 lei, cu achitarea conform facturii, prin transfer.

Conform anexei nr.1 la contractul nr.45 din 29.08.2014, a ordinului de plată nr.278 din 11.09.2014 și a facturii fiscale nr. xx din 0194099 se constată că s-a procurat și respectiv s-a achitat pentru plăci de piatră din Cosăuți suma de 8 000 lei.

Din contractul nr.34 pentru achiziționarea bunurilor/lucrărilor/serviciilor de valoare mică din 28.07.2014, încheiat între SRL „Tincomert Grup”, reprezentată prin directorul Tintiuc Sergiu, în calitate de furnizor și Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, reprezentată de Primarul, Zaporojan Angela, în calitate de beneficiar, se atestă că părțile contractante au încheiat prezentul contract referitor la achiziționarea materialelor de construcție, suma totală a contractului constituind 47 895,50 lei, cu achitarea conform facturii, prin transfer.

Conform anexei nr.1 la contractul nr.34 din 28.07.2014, a ordinului de plată nr.50 din 10.08.2014 și a facturii fiscale nr.xxxx din 14.08.2014, se atestă că a fost procurată, chereștea în sumă de 7 800 lei, armatură d. 12 mm în sumă de 8 040 lei, armatură d. 6 mm în sumă de 2 109 lei, ciment în sumă de 15 750 lei, pietriș 5x20 în sumă de 4 092 lei, nisip în sumă de 3 854 lei și prundiș PGS în sumă de 6 250,50 lei, în total suma de 47 895,50 lei, și respectiv, această sumă fiind achitată SC „Tincomert-Grup”.

Din contractul nr.15 pentru achiziționarea bunurilor/serviciilor de valoare mică din 20.02.2014, semnat între SRL „Metal-Exim”, reprezentată prin directorul, Ursu Valeriu, în calitate de furnizor și Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, reprezentată de Primarul, Zaporojan Angela, în calitate de beneficiar rezultă că părțile contractante au încheiat prezentul contract referitor la achiziționarea, confecționarea gardului din fier din elemente forjate, suma totală a contractului constituind 39 795 lei, cu achitarea prin transfer, conform facturii 100 % avans.

Conform anexei nr.1 la contractul nr.15 din 20.02.2014, a ordinului de plată din 07.03.2014, a facturii fiscale nr.xxxx din 10.02.2014 se atestă că a fost procurat gard din fier cu elemente forjate, și respectiv, a fost achitată suma de 39 795 lei.

În astfel de circumstanțe, instanța de apel a reținut că inculpata Zaporojan Angela, exercitând funcția de Primar al satului Colonița, fiind în sensul art.123 Cod Penal persoană publică, a încheiat trei contracte de achiziție, în baza cărora, din mijloacele financiare ale bugetului local, s-au achiziționat materialele de construcție necesare pentru reconstrucția gardului Bisericii „Nașterea Macii Domnului”, s. Colonița.

Astfel, s-a stabilit că la materialele cauzei penale a fost anexat actul privind rezultatele inspectării financiare tematice efectuate la Primăria sat. Colonița, mun. Chișinău din 12.03.2015, emis de inspectorul superior al Direcției inspectare financiară a finanțelor publice locale, Bondari Oleg și inspectorul, Andoni Liviu, din cadrul Inspecției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, pentru perioada de activitate 01.01.2014 – 28.02.2015.

Potrivit actului indicat supra se atestă că Primăria s. Colonița, mun. Chișinău în scopul contribuției la construcția gardului din preajma Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău a semnat 3 contracte de achiziții publice de mică valoare în sumă totală de 95 654,50 lei. Autoritățile administrației publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul asigurării funcționării instituțiilor publice și serviciilor publice din unitatea administrativ-teritorială, iar ținând cont că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău este persoană juridică cu patrimoniu distinct, proprietate a Bisericii Ortodoxe din Moldova, autoritățile publice locale n-au avut nici un temei legal de a efectua cheltuieli în acest sens. Prin urmare, *Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, contrar prevederilor legale a efectuat cheltuieli contrar destinației stabilite în cuantum de 95 654,50 lei.*

Tot din conținutul actului privind rezultatele inspectării financiare tematice efectuate la Primăria sat. Colonița din 12.06.2015 s-a stabilit că pe terenul cu nr. cadastral xxxx pe care este amplasată Biserica s. Colonița, mun. Chișinău se află și cimitirul vechi, pentru care autoritățile publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul amenajării și întreținerii cimitirelor, însă în acest caz este necesară reflectarea gardului la bilanțul autorității publice locale.

În ceea ce privește contractele de achiziții semnate de primărie, s-a stabilit că autoritatea contractantă, contrar prevederilor pct.4 și 15 din Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.148 din 14.02.2008, a identificat și selectat agenții economici vizați fără a lua în calcul competența managerială, experiența, buna reputație, asigurarea cu personal calificat, dotarea tehnică, capacitatea financiară, precum și achitarea impozitelor și altor plăți obligatorii în conformitate cu legislația, aceștia n-au confirmat calificarea lor corespunzătoare obiectului contractului de achiziție publică prin prezentarea documentelor confirmative.

Totodată, s-a stabilit că Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, cu scopul aplicării procedurilor de achiziție de valoare mică și evitării procedurii de achiziție publică, a admis divizarea achizițiilor prin încheierea a trei contracte separat, în valoare totală de 95 654,50 lei.

În acest sens, instanța de apel a reținut că inculpata Zaporojan Angela, în calitate de primar al s. Colonița a acționat contrar prevederilor art.art.14, 29, 76 și 77 din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 „privind administrația publică locală”, art.4 din Legea nr.435-XVI din 28.12.2006 „privind descentralizarea administrativă” și art.art.7, 8, 27 și 30 alin.(1) din Legea nr.379-XV din 16.10.2003 „privind finanțele publice locale”, în conformitate cu care autoritățile administrației publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul asigurării funcționării instituțiilor publice și serviciilor publice din

unitatea administrativ-teritorială conform prevederilor normative sus-menționate, or, inculpata Zaporojan Angela în lipsa unei decizii a Consiliului local, depășind atribuțiile acordate de lege, ignorând faptul că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, conform prevederilor art.art.3, 17 și 39 din Legea nr.125-XVI din 11.05.20017 „privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie” și pct.33 din Hotărârea Guvernului „cu privire la aprobarea Statutului provizoriu de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe din Moldova (Eparhiei de Chișinău și Moldova a Patriarhiei Moscovei) nr.848 din 23.12.1992, este persoană juridică cu patrimoniu distinct proprietate a Bisericii Ortodoxe din Moldova, a efectuat cheltuieli contrar destinației stabilite de către Consiliul local, din articolul II.3. a Anexei nr.1 la Decizia Consiliului satului Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 („gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe”), în suma totală de 95 654,50 lei, considerabilă pentru interesele satului Colonița, în vederea construcției gardului, care urmează a fi demolat în conformitate cu prevederile art.53 din Legea nr.1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, deoarece a fost construit în locul unei părți componente a monumentului istoric luat sub ocrotirea statului - Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița (inclus sub nr.282 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531- XII din 22.07.1993).

Instanța de apel a menționat că achiziția s-a efectuat în lipsa unei decizii a Consiliului local, iar decizia nr.8/1 din 23.12.2013, anexa nr.1 care este invocată de partea apărării nu poate fi reținută de către instanța de apel, deoarece aceasta prevede doar alocarea de către Consiliu pentru gospodăria comunală a unei sume de 361 000 lei, fără însă o descifrare expresă în acest sens, care este o atribuție exclusivă a Consiliului local în conformitate cu art.14 alin.(2), lit. b) din Legea nr.436 din 28.12.2006 și nu a primarului.

Totodată, instanța de apel a punctat că decizia nr.8/1 din 23.12.2013 la care face trimitere partea apărării, la momentul comiterii faptelor, a fost deja modificată prin Decizia nr.1 din 22.01.2014 potrivit căreia cheltuielile pentru gospodăria comunală au fost reduse la 361 000 lei la 187,6 mii lei, care la fel nu conține descifrare expresă în acest sens a cheltuielilor.

Prin urmare, instanța de apel a menționat că cheltuielile reflectate în decizia nr.8/1 din 23.12.2013, modificată prin decizia nr.1 din 22.01.2014 sunt cheltuieli referitoare la „finisarea gradului de la biserică”, deoarece acestea nu sunt părți integrante ale deciziei Consiliului, iar „reconstrucția” gradului Bisericii nu se încadrează în articolul „gospodăria comunală”, fapt confirmat de specialistul Bondari Oleg, respectiv, achizițiile efectuate de inculpata Zaporojan Angela nu pot fi fundamentate în baza articolului menționat din bugetul local.

Instanța de apel a statuat că la momentul comiterii infracțiunii gardul Bisericii nu se afla la balanța primăriei, fapt ce a fost confirmat de către martorul Glijin Olga, dar și de către inculpata Zaporojan Angela.

Astfel, în urma acțiunilor prejudiciale ale inculpatei Zaporojan Angela, satul Colonița a fost prejudiciat cu suma totală de 95 654,50 lei, adică suma contractelor încheiate de către inculpată, în calitate de Primar al s. Colonița și care au fost executate.

Referitor la răspunderea penală a inculpaților Tofan Victor și Mazîl Iurie în baza art.221 Cod penal, instanța de apel a considerat inadmisibilă aplicarea pedepsei, dat fiind că a intervenit termenul de prescripție prevăzut la art.60 alin.(1) lit. a) Cod penal.

Instanța de apel a conchis că infracțiunea prevăzută la art.221 Codul Penal este o infracțiune ușoară și respectiv de la comiterea acțiunilor infracționale, termenul de 2 ani a expirat.

Deliberând asupra pedepsei pentru fapta infracțională prevăzută la art.328 alin.(1) Cod penal, în privința lui Zaporojan Angela, instanța de apel a ținut cont de gradul pericolului social a infracțiunii, că infracțiunea a fost săvârșită intenționat, de personalitatea inculpatului, care este fără antecedente penale, de posibilitatea de a atinge scopul de reeducare a inculpatului și găsește că este rațional a-i stabili pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, ce constituie 8 000 lei.

8. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, cu recurs ordinar a contestat-o avocatul Balan Petru în numele inculpaților Zaporojan Angela și Tofan Victor care invocând temeiurile de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei contestate cu dispunerea achitării inculpaților.

În motivarea recursului apărătorul a indicat că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, aceasta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, precum și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Recurentul indică detaliat că, reieșind din ordonanța de punere sub învinuire și rechizitoriul, inculpata Zaporojan Angela este învinuită că ar fi comis infracțiunea prevăzută de art.328 alin.(1) Cod penal, prin următoarele acțiuni:

- a divizat achiziția materialelor de construcții în trei contracte de achiziții publice de mică valoare în sumă totală de 95 654,50 lei;
- a efectuat cheltuieli în lipsa unei decizii a Consiliului local;
- a depășit atribuțiile acordate de lege;
- a ignorat faptul că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” este persoană juridică cu patrimoniu distinct proprietate a Bisericii Ortodoxe din Moldova;
- a efectuat cheltuieli contrar destinației stabilite de către local, din articolul II.3. a Anexei nr.1 la Decizia Consiliului satului Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 („gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe”).

Recurentul susține că toate acțiunile inculpatei Zaporojan Angela, săvârșite în calitate sa de primar al satului Colonița, mun. Chișinău, la reconstrucția gardului cimitirului și Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița sânt legale și nu poartă un caracter penal în sensul dispoziției art.328 alin.(1) din Cod penal. Mai mult, învinuirile aduse în actul de învinuire nu și-au găsit confirmare din probele cercetate în ședința instanței de judecată în prima instanță cât și în instanța de apel.

Referitor la poziția din acuzare potrivit căreia inculpata Zaporojan Angela a divizat achiziția materialelor de construcții în trei contracte de achiziții publice de mică valoare în sumă totală de 95 654,50 lei, recurentul susține că toate contractele încheiate de Primăria s. Colonița au fost de valoare mică, nu s-a aplicat nici una din procedurile de achiziții

prevăzute de Legea nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice care prevedea în art.2 alin.(1) că procedurile de achiziție prevăzute de lege nu se aplică contractelor de achiziții publice a căror valoare estimativă, fără taxa pe valoarea adăugată, este egală sau mai mare: a) pentru contractele de achiziții publice de bunuri și servicii – 40 000 de lei.

Prin urmare, grupul de lucru pentru achiziții al Primăriei s. Colonița corect a aplicat Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.148 din 14.02.2008, iar prin semnarea contractului nr.15 din data de 20.02.2014, în sumă de 39 795,00 lei, a contractului nr.34 din 28.07.2014, în sumă de 47 895,50 lei și contractului nr.45 din 29.08.2014, în sumă de 8 000,00 lei, nicidecum nu a fost prejudiciat bugetul local (fapt declarat în ședința instanței de judecată de reprezentantul Consiliului Local Colonița, Braghiș Vasile).

Astfel, divizarea achizițiilor publice de către o autoritate nu poate fi incriminată penal persoanelor cu funcții de răspundere.

Referitor la învinuirea, precum că inculpata Zaporojan Angela a efectuat cheltuieli în lipsa unei decizii a Consiliului local și contrar destinației stabilite de către Consiliul local, din articolul II.3. a Anexei nr.1 la Decizia Consiliului satului Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 („gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe”).

Recurentul susține că primarul în calitate de autoritate executivă a autorității publice locale nu are dreptul să execute careva cheltuieli neprevăzute în bugetul local, care se aprobă anual prin decizie a consiliului local. Astfel, conform art.29 alin.(1) lit. a) e) și f) din Legea privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28.12.2006 primarul execută deciziile consiliului local, elaborează proiectul bugetului local și a contului de încheiere a exercițiului bugetar și le prezintă spre aprobare consiliului local și exercită funcția de ordonator principal de credite al consiliului.

Prin urmare, din probele administrate la cauza penală și cercetate în instanța de judecată rezultă că:

- prin decizia Consiliului Sătesc Colonița nr.8/1 din 23.12.2013 s-a aprobat și s-a votat unanim de către consiliul local bugetul satului Colonița pentru anul 2014 la partea de venituri însuma de 3306.1 mii lei și la partea de cheltuieli în sumă de 3 406.1 mii lei, cu un deficit de 100 mii lei;

- în nota informativă la decizia Consiliului Sătesc Colonița nr.8/1 din 23.12.2013 semnată de contabilul-șef al primăriei O. Glijin sânt descifrate toate capitolele de cheltuieli pe alineate și la grupa 1502179 „Gospodăria comunală” este indicată destinația de cheltuieli „finisarea gardului de la biserică” cca 100 000 lei;

- faptul că în bugetul satului Colonița pentru anul 2014 s-au prevăzut mijloace financiare pentru reconstrucția gardului de la biserică a fost confirmat și prin declarațiile martorului Glijin Olga, cât și procesul-verbal al ședinței Consiliului Local Colonița din 23.12.2013;

- martorii audiați în ședința instanței de judecată (Glijin Olga) au confirmat faptul că la audierea raportului privind exercițiul bugetar în anul 2014, Consiliul Local Colonița nu a ridicat probleme referitoare la executarea bugetului local pentru anul 2014, în special prin executarea a careva cheltuieli contrar destinației sau care nu ar fi fost prevăzute în buget;

- martorii Glijin Olga și Bondari Oleg (specialist) au declarat că Trezoreria de Stat mun. Chișinău aplică ștampila pe contractele de achiziții și că în nici un caz nu execută cheltuieli neprevăzute în bugetele unităților administrativ teritoriale sau cheltuieli contrar destinației;

- martorul Claudia Oleacu a declarat că activează în calitate de secretar al Consiliului Local Colonița și că la ședința consiliului local din decembrie 2013 a fost aprobat bugetul satului pentru anul 2014;

- la fel, în ședință s-a stabilit și faptul că prin decizia Consiliului Satului Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 s-a rectificat bugetul local pentru anul 2014, însă nu s-a anulat destinația de cheltuieli pentru gardul de la biserica și cimitirul din centrul satului.

Recurentul susține că instanța de apel, la adoptarea soluției, nu a luat în considerare faptul că prin decizia nr.1 din 22.01.2014 a Consiliului Local Colonița a fost rectificat bugetul satului Colonița prin excluderea unor cheltuieli, dar nu au fost reduse cheltuielile pentru reparația gardului de la cimitirul și biserica din sat. Aceste împrejurări au fost confirmate prin declarațiile martorilor și reprezentantului părții civile, audiați în instanța de judecată.

Prin urmare, din probele administrate la cauza penală rezultă că toate cheltuielile efectuate pentru finanțarea contractului nr.15 din 20.02.2014, în sumă de 39 795,00 lei, contractului nr.34 din 28.07.2014, în sumă de 47 895,50 lei; contractului nr.45 din 29.08.2014, în sumă de 8 000,00 lei au fost prevăzute în bugetul local și nu au fost cheltuieli contrar destinației.

Instanța de apel a indicat greșit și fără a explica felul în care inculpata Zaporozjan Angela a încălcat art.4 din Legea nr.435-XVI din 28.12.2006 privind descentralizarea administrativă. Astfel, specialistul Bondari Oleg audiat în cadrul ședinței instanței de judecată a declarat că dacă pe terenul pe care este amplasată biserica se află și cimitirul localității, atunci autoritatea publică are dreptul să amenajeze și să amenajeze teritoriul.

Potrivit prevederilor art.4. alin.(1) lit. f) din Legea privind descentralizarea administrativă nr.435-XVI din 28.12.2006 prevede că pentru autoritățile publice locale de nivelul întâi se stabilesc următoarele domenii proprii de activitate: amenajarea și întreținerea cimitirelor.

Recurentul susține că, prin decizia Consiliului Local Colonița nr.11/5 din 11 decembrie 2015 gardul bisericii și cimitirului din centrul satului Colonița și gardul de la parcul eroilor din sat au fost luate la balanța contabilă a Primăriei. Astfel, în condițiile în care atât terenul cimitirului pe care se află și biserica din sat, cât și gardul de la biserică și cimitir sânt la balanța primăriei.

În continuare, în partea ce ține de învinuirea înaintată inculpatului Tofan Victor, recurentul susține că, acțiunile inculpatului Tofan Victor, săvârșite în calitatea sa de paroh bisericii "Nașterea Maicii Domnului" din satul Colonița, mun. Chișinău, la reconstrucția gardului cimitirului și Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița sânt legale și nu poartă un caracter penal în sensul dispoziției art.221 Cod penal. Mai mult, învinuirile aduse în actul de învinuire nu și-au găsit confirmare în probele cercetate în ședința instanței de fond.

Astfel, în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, zona de centru, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22 iunie 1993 la poziția nr.282 în calitate de monument al Republicii Moldova ocrotit de stat figurează Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din 1914, iar pe biserica din satul Colonița nu există o inscripție privind faptul că edificiul bisericii ar constitui un monument național de arhitectură, cât și în registrele și actele bisericii nu există informații privind faptul că edificiul acesteia ar fi un monument de arhitectură de nivel național.

Recurentul susține că martorul Cernei Galina, locuitoare a satului Colonița a declarat instanței de judecată faptul că gardul pe care partea acuzării îl consideră monument istoric, gard istoric sau zid istoric de incintă de fapt a fost construit între anii 1971-1974 cu contribuțiile oamenilor din sat și a colhozului local, deoarece gardul mai vechi se deteriorase complet. La fel, acest martor a mai declarat și faptul că nimeni din locuitorii satului nu a pus vreo dată problema că gardul respectiv ar fi fost monument de istorie.

În contextul celor menționate, recurentul susține că învinuirile aduse în actul de învinuire nu și-au găsit confirmare din probele cercetate în ședințele primei instanțe cât și în instanța de apel.

9. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință, menționând că recursul ordinar urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

9.1. Asupra recursului declarat de avocatul Balan Petru în numele inculpaților, a depus referințe și reprezentantul părții vătămate, Consiliul sătesc Colonița, V. Braghiș, care a solicitat admiterea recursului declarat de acesta.

9.2. Reprezentantul părții vătămate, Consiliul sătesc Colonița, Ghimpu Dumitru a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, pledând pentru declararea inadmisibilității acestuia, deoarece consideră, că hotărârea atacată este legală și întemeiată.

10. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a sentinței, pentru următoarele considerente de fapt și de drept.

Potrivit prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală a hotărârii atacate și menținerea sentinței primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând subsidiar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

La fel, în corespundere cu cerințele art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu;

dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

Chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate, iar hotărârea adoptată conține răspuns la toate motivele invocate.

Conform art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

În acest aspect, Colegiul penal lărgit va statua și asupra respectărilor prevederilor art.1 alin.(3) Cod procedură penală, care, referitor la scopul procesului penal, stipulează că organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sânt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată.

Prin urmare, Colegiul lărgit constată că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze de către instanța de apel, iar erorile admise de instanța nominalizată pot fi corectate în ordinea procedurii de judecare a recursului ordinar declarat de avocatul Balan Petru în numele inculpaților Tofan Victor și Zaporojan Angel.

În continuare, din analiza textuală a recursului declarat de apărătorul inculpaților, Colegiul lărgit conchide că, în esență, recurentul nu este de acord cu soluția adoptată de instanța de apel privitor la dispunerea condamnării inculpaților Zaporojan Angel în baza art.328 alin.(1) și Tofan Victor în baza art.221 Cod penal, invocând că probatoriul administrat, la caz, nu demonstrează indubitabil vinovăția acestora de cele incriminate.

Din materialele cauzei se constată că Zaporojan Angela a fost pusă sub învinuire în baza art.328 alin.(1) și Tofan Victor a fost pus sub învinuire în baza art.221 Cod penal.

Așadar, amintim că instanța de fond a dispus achitarea inculpatei Zaporojan Angela în baza art.328 alin.(1) Cod penal și a inculpatului Tofan Victor în baza art.221 Cod penal, din motiv că faptele nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor nominalizate, după care instanța de apel a admis apelul procurorului, a casat sentința de achitare și a dispus rejudecarea cauzei, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, considerând că se impune soluția adoptării unei noi hotărâri de condamnare a lui Zaporojan Angela și Tofan Victor.

Analizând hotărârea atacată, Colegiul penal lărgit apreciază ca vădit pripite și greșite concluziile instanței de apel privind condamnarea inculpatei Zaporojan Angela în baza art.328 alin.(1) Cod penal și a lui Tofan Victor în baza art.221 Cod penal.

În acest sens, Colegiul penal menționează că instanța de fond corect a constatat și a motivat faptul că, partea acuzării nu a prezentat probe în confirmarea vinovăției inculpaților Zaporojan Angela și Tofan Victor în cele incriminate și, astfel, corect a concluzionat, că faptele inculpaților nu întrunesc elementele acestor infracțiuni.

Din motivele nominalizate, Colegiul penal lărgit consideră că decizia instanței de apel adoptată în cauză urmează a fi desființată, prin extindere și în privința inculpatului Mazîl Iurie, or, eroarea depistată a fost admisă și în privința acestuia.

De altfel, instanța de fond, în motivarea sentinței a indicat că acuzarea a incriminat inculpaților Tofan Victor și Mazîl Iurie comiterea infracțiunii prevăzute de art.221 Cod penal, adică, se distinge că acestora le este pus în seamă deteriorarea monumentului istoric luat sub ocrotirea statului, anume prin distrugerea porțiunii de aproximativ 45 m și respectiv 27 m, din gardul istoric al Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița mun. Chișinău, inclusă sub nr.282 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin hotărârea Parlamentului R. Moldova nr.1531-XII din 22.07.1993, astfel neîntemeiat imputându-le că și gardul care de fapt împrejmuește atât Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, cât și cimitirul s. Colonița mun. Chișinău, ar constitui monument istoric luat sub ocrotirea statului.

Colegiul lărgit menționează că, pentru recunoașterea unui obiect drept monument de istorie și cultură este necesar ca acesta să fie introdus de către organele de ocrotire în Registrul monumentelor republicii Moldova ocrotite de stat.

Așadar, instanța de recurs subliniază că, potrivit Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin hotărârea Parlamentului R. Moldova nr.1531-XII din 22.07.1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor, doar separat Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița mun. Chișinău, construită în a.1914, este înregistrată sub nr.282 ca monument istoric de importanță națională, nu însă și gardul menționat (f.d.50-51 vol. I).

În acest sens, învinuirea este ne concretă atunci când inculpaților se impută deteriorarea „gardului istoric” al Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița mun. Chișinău, și totodată indicându-se încălcarea pct.3 din capitolul IV, subcapitolul B, din Hotărârea Guvernului R. Moldova nr.1009 din 05.10.2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite, precum că reconstrucția gardului a avut loc în zona protejată, or, această zonă în cazul concret nu a fost și nu este identificată și documentată nici într-un mod, nefiind făcute măsurări care ar fi confirmat, care este distanța dintre biserică și însuși gardul cimitirului și bisericii asupra căruia s-au făcut lucrări de reconstrucție.

Din materialele cauzei penale, Colegiul lărgit constată că, prin informația din Registrul bunurilor imobile a OCT Chișinău, extrasul din planul cadastral al sectorului (f.d.25-26 vol. II), răspunsul vice ministrului culturii, Postică Gheorghe, nr.04-09/1293 din 19.04.2016 (f.d.84 vol. II), declarațiile reprezentantului Primăriei s. Colonița mun. Chișinău, s-a stabilit că în Registrul bunurilor imobile Biserica „Nașterea Maicii Domnului” nu este înregistrată ca bun imobil, înregistrării corespunzătoare fiind supus doar terenul cu suprafața de 0,4598 ha, numărul cadastral xxxx, din str. A. Mateevici nr.30 s. Colonița mun. Chișinău, proprietate a s. Colonița mun. Chișinău, pe care și este situată atât Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, cât și primul cimitir al satului, întreg terenul fiind îngrădit cu un gard unic, care prin decizia Consiliului s. Colonița mun. Chișinău

nr.11/5 din 11.12.2015 a fost luat la balanța contabilă ca proprietate publică cu valoarea de 97 190 lei.

În această ordine de idei, reoferindu-se la probele administrate de procuror în sprijinul acușării, care au constituit obiectul cercetării judecătorești și anume că, gardul cu care este împrejmuit atât primul cimitir al s. Colonița mun. Chișinău, cât și Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, în sine, nu constituie monument de istorie și cultură luat sub ocrotirea statului, or, nu este inclus în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, acest gard, potrivit declarațiilor reprezentantului Primăriei s. Colonița, V. Bragiș, martorilor oculari, Cernei Galina, Capsamun Parascovia, fiind construit în perioada a.1970-1971 de către sovhozul din s. Colonița mun. Chișinău, mai mult ca atât, reieșind din principiul admisibilității probelor, în cazul în care se opinează în contradictoriu referitor la perioada când a fost construit gardul bisericii și cimitirului, caracteristicile acestuia și care intervenții de reparație au intervenit pe parcurs, nu poate fi reținute argumentele pur declarative a părții acușării care operează cu noțiunea „gard istoric”, că „...gardul este parte integrantă a monumentului cu statut protejat și are încărcătură istorică...”, cu referire la prevederile art.142 alin.(1) Cod de procedură penală doar prin concluzia experților fiind posibil de stabilit faptul dat, or, expertiza se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sânt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii. Posedarea unor asemenea cunoștințe specializate de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de către judecător nu exclude necesitatea dispunerii expertizei, însă careva probe în acest sens n-a prezentat.

Prin urmare, din materialele cauzei rezultă că procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.10.2014 (f.d.38-39 vol. I); Raportul AIRM nr.01-05/105 din 24.06.2015 de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița mun. Chișinău prin demolarea neautorizată a unei părți din gardul acestuia (f.d.63-64 vol. I), declarațiile și argumentele specialiștilor, Ștefăneț Ion, director general al Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, Ciocanu Sergius, șef Direcție Patrimoniu Cultural din cadrul Ministerului Culturii, pe care se bazează acușarea sânt superficiale și netemeinice, odată ce aceștia în mod pur declarativ au considerat că gardul a fost construit odată cu Biserica „Nașterea Maicii Domnului” fiind parte componentă a obiectului cu statut protejat. Nefiind la fața locului, în cazul dat constatările necesare puteau fi făcute doar prin investigații bazate pe cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau alte domenii, și doar de către experți licențiați, or, concluziile, opiniile specialiștilor Ștefăneț Ion și Ciocanu Sergius, fiind vagi, cu caracter pur declarativ, nu pot substitui constatările și concluziile experților expuse într-un raport de expertiză corespunzător.

În aceeași ordine de idei, operând cu prevederile Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite (pct.3 din capitolul IV, subcapitolul B), aprobat prin Hotărârea Guvernului R. Moldova nr.1009 din 05.10.2000, ce ține de zonele protejate pentru monumentele de istorie și cultură, în special despre zona de protejare de 200 m, în interiorul căreia s-ar afla gardul supus reconstrucției, nu a fost prezentat nici o probă, care

să confirme elementarul, care este distanța reală de la însuși peretele Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” și însuși gard, respectiv se operează cu distanță concretă care însă nu a fost supusă măsurării elementare, în consecință nu poate fi imputat faptul că s-ar fi intervenit în zona protejată. Nici organele menite cu competențe conform regulamentului vizat să facă măsurări, constatări, nici procurorul în procesul efectuării acțiunilor de urmărire penală nu a făcut măsurări respective și nu operează cu suprafețe concrete, inclusiv ce cuprinde biserica după pașaportul tehnic la OCT, care trebuia să existe obligatoriu și să stea la baza documentelor până la includerea bisericii în lista monumentelor istorice.

Faptul că s-a reconstruit o parte din gardul cimitirului și bisericii, care cu certitudine s-a stabilit că nu este monument de istorie și cultură, nu poate fi admis și inclus în învinuire că ar fi fost „*deteriorat monumentul de istorie și cultură luat sub ocrotirea statului*”, or, gardul în sine nu este în modul legal stabilit ca monument de istorie și cultură, nici că face parte din ansamblul Bisericii „Nașterea Maicii Domnului”, care este recunoscută monument de istorie și cultură.

Un alt aspect invocat în motivarea sentinței instanței de fond s-a referit la faptul că inculpații, Tofan Victor și Mazîl Iurie, nu au cunoscut că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița mun. Chișinău este inclusă în lista monumentelor istorice luate sub ocrotirea statului, în acest sens lipsind și careva semne informaționale, circumstanțe în care inculpaților nu se poate imputa că ar fi intervenit intenționat în deteriorarea monumentului de istorie și cultură or, un asemenea monument constituie Biserica „Nașterea Maicii Domnului” și nicidecum gardul unic care împrejmuește cimitirul satului și biserica.

Mai mult, la caz, s-a constatat că starea gardului cimitirului și bisericii prezenta pericol pentru viața și sănătatea celor din jur, iar din circumstanțele stabilite, cu referire la prevederile art.14, 29 al Legii privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28.12.2006, Regulamentului cu privire la cimitire, aprobat prin Hotărârea Guvernului R. Moldova nr.1072 din 22.10.1998, sa constatat că exploatarea și întreținerea cimitirelor este de competența administrației publice locale.

Astfel, instanța de fond corect a constatat că lipsesc probe care ar demonstra vinovăția inculpaților, precum că prin acțiunile sale au deteriorat intenționat monumentul istoric și cultură, luat sub ocrotirea statului, și nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Prin urmare, instanța de recurs apreciază concluziile făcute de prima instanță pe marginea probelor administrate de acuzare, că în cadrul probatoriului nu s-a constatat, că inculpații Tofan Victor și Mazîl Iurie au comis infracțiunea prevăzute de art.221 Cod penal, care li se incriminează, iar concluziile organului de urmărire penală în acest sens sânt doar presupuneri fără careva suport legal și factologic.

Este de menționat că inculpații au fost ghidați de intenția de a repara-reconstrui și nicidecum de intenția de a demola-distruge gardul, astfel lipsind în acțiunile acestora latura subiectivă – intenția directă îndreptată la distrugerea unor monumente de istorie și cultură.

În aceeași ordine de idei, întrucât din partea descriptivă a sentinței rezultă că instanța de fond a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, întemeiat a statuat că nu

s-a demonstrat prin probe incontestabile existenta tuturor elementelor constitutive ale componentei de infracțiune prevăzută de art.328 alin.(1) Cod penal, iar vinovăția inculpatei Zaporojan Angela nu a fost dovedită prin probe suficiente, pertinente, concludente și utile, administrate în conformitate cu legea procesuală penală, se deduce că sentința de achitare în privința inculpatei este legală și întemeiată.

În continuare, în partea ce ține de învinuirea înaintată inculpatei Zaporojan Angela în baza art.328 alin.(1) Cod penal, Colegiul penal lărgit, reieșind din actele cauzei, conchide că inculpatei Zaporojan Angela neîntemeiat i se impută că a executat cheltuieli contrar destinației stabilite de către Consiliul local în articolul II.3. a Anexei nr.1 la decizia Consiliului satului Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 („gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe”), în sumă totală de 95 654,50 lei, în lipsa unei decizii a Consiliului local, depășind atribuțiile acordate de lege.

Prima instanță a stabilit cu certitudine că prin procesul-verbal al Consiliului s. Colonița mun. Chișinău nr.8 din 23.12.2013 privind aprobarea bugetului s. Colonița pentru anul 2014 în lectura a doua, cu anexe și nota informativă (f.d.148-167 vol. I), procesul-verbal al Consiliului s. Colonița mun. Chișinău nr.1 din 22.01.2014 cu privire la operarea modificărilor în bugetul s. Colonița pentru anul 2014, cu anexele nr.1-2 (f.d.168-173 vol. I), declarațiile reprezentantului părții vătămate, V. Braghiș, martorilor Glijin Olga, Oleacu Claudia, inculpatei, A. Zaporojan, se confirmă că bugetul s. Colonița mun. Chișinău pentru a.2014 a parcurs toate etapele prevăzute de lege, fiind respectată în totalitate procedura prescrisă în art.art.19-26 al Legii nr.397-XV din 16.10.2003 privind finanțele publice locale. Anume organul colegial competent, Consiliul s. Colonița mun. Chișinău a acceptat și confirmat alocațiile în sumă de aproximativ 100 000 lei pentru finisarea gardului de la biserică, care *cuprindea și cimitirul satului*, iar prin decizia nr.1/5 din 12.02.2015 Consiliul aprobă fără obiecții rezultatele executării bugetului pentru a.2014.

În acest sens, relevant este și faptul că prin decizia Consiliului s. Colonița mun. Chișinău nr.11/5 din 12.12.2015, gardul de pe terenul care este situat cimitirul și Biserica „Nașterea Maicii Domnului” a fost luat la balanța contabilă ca proprietate publică cu valoarea de 97 190 lei.

Prin urmare, inculpata, Zaporojan Angela, în calitatea sa de primar al s. Colonița, mun. Chișinău, cu respectarea atribuțiilor funcționale, în corespundere cu art.29 alin.(1) lit. a), e), f), o) al Legii privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28.12.2006, art.30 alin.(1), art.33 alin.(1) al Legii nr.397-XV din 16.10.2003 privind finanțele publice locale, a asigurat executarea deciziilor consiliului local Colonița fără a depăși limitele drepturilor și atribuțiilor legale.

Totodată, instanța de recurs menționează că neîntemeiat se impută inculpatei, Zaporojan Angela, și încălcarea prevederilor art.art.3, 17 și 39 din Legea privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie nr.125-XVI din 11.05.20017 și pct.33 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Statutului provizoriu de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe din Moldova (Eparhiei de Chișinău și Moldova a Patriarhiei Moscovei) nr.848 din 23.12.1992, precum că a ignorat faptul că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița mun. Chișinău, este persoană juridică cu patrimoniu distinct proprietate a

Bisericii Ortodoxe din Moldova, efectuând cheltuieli contrar destinației stabilite de către Consiliul local, din articolul II.3. a Anexei nr.1 la decizia Consiliului satului Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 („gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe”), în suma totală de 95 654,50 lei, considerabilă pentru interesele satului Colonița, în vederea construcției gardului, Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița.

De menționat că, afirmându-se în recurs că gardul nu poate fi luat la balanța contabilă deoarece este proprietate a Mitropoliei, se trece cu vederea peste faptul că acest gard este destinat și pentru îngrădirea cimitirului.

De altfel, prima instanță a stabilit că, Biserica „Nașterea Maicii Domnului” ca bun imobil distinct nu este până în prezent înregistrată în Registrul bunurilor imobile, or, probe pertinente și admisibile ce țin de caracteristici, suprafața acestui imobil, înregistrarea dreptului de proprietate, folosință etc. nu au fost prezentate, procurorul limitându-se doar la constatări verbale și la hotărârea Parlamentului nr.1531-XII din 22.07.1993 prin care Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița mun. Chișinău, este inclusă sub nr.282 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, totodată fiind constatat că înregistrării corespunzătoare a fost supus doar terenul cu suprafața de 0,4598 ha, numărul cadastral 0149110070, din str. A. Mateevici nr. 30 s. Colonița mun. Chișinău, proprietate a s. Colonița mun. Chișinău, pe care și este situată atât Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, cât și primul cimitir al satului, întreg terenul fiind îngrădit cu un gard unic, care prin decizia Consiliului s. Colonița mun. Chișinău nr.11/5 din 11.12.2015 a fost luat la balanța contabilă ca proprietate publică cu valoarea de 97 190 lei.

În acest sens fiind relevant și Actul privind rezultatele inspecției financiare tematice efectuate la Primăria s. Colonița mun. Chișinău din 12.03.2015, întocmit de inspectorul superior al Direcției inspectare financiară a finanțelor publice locale, Bondari Oleg și inspectorul, Andoni Liviu, din cadrul Inspecției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, pentru perioada de activitate 01.01.2014-28.02.2015, prin care s-a stabilit că pe terenul cu nr. cadastral xxxx pe care este amplasată Biserica s. Colonița, mun. Chișinău se află și cimitirul vechi, pentru care autoritățile publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul amenajării și întreținerii cimitirelor, or, potrivit art.4 alin.1 lit. d), f), g) al Legii nr.435-XVI din 28.12.2006 privind descentralizarea administrativă, pentru autoritățile publice locale de nivelul întâi se stabilesc așa domenii proprii de activitate cum este, construcția, întreținerea și iluminarea străzilor și drumurilor publice locale; amenajarea și întreținerea cimitirelor; administrarea bunurilor din domeniile public și privat locale.

Totodată, prima instanță a statuat în mod întemeiat că nu și-a găsit confirmare nici cauzarea prejudiciului considerabil părții vătămate, or, reprezentantul Primăriei s. Colonița mun. Chișinău, V. Braghiș, a negat faptul dat, menționând că prin decizia Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău nr.11/5 din 11.12.2015, gardul a fost luat la balanța contabilă ca proprietate publică cu valoarea de 97 190 lei.

Alegațiile că reprezentantul Primăriei V. Braghiș este un susținător al primarului Zaporojan Angela nicidecum nu combate starea obiectivă a lucrurilor – că gardul este luat la balanța contabilă și faptul dat nu este contestat de nimeni.

Cât privește, încălcarea și nerespectarea de către inculpata, Zaporojan Angela, a pct.4 și 15 din Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.148 din 14.02.2008, prin faptul că a divizat achiziția materialelor de construcții în trei contracte de achiziții publice de mică valoare în sumă totală de 95 645 lei, inclusiv: – contractul nr.15 din 20.02.2014, în sumă de 39 795 lei, semnat cu SRL „Metal-Exim”, în scopul achiziționării unui gard din fier cu elemente forjate; – contractul nr.34 din 28.07.2014, în sumă de 47 895,50 lei, semnat cu SC „Tincomerț-Grup”, în scopul achiziționării materialelor de construcții (cherestea, armură, ciment, pietriș, nisip și prundiș); – contractul nr.45 din 29.08.2014, în sumă de 8000 lei, semnat cu SRL „Stadrom-Grup”, în scopul achiziționării plăcilor din piatră. Prima instanță a motivat că aceste acțiuni *posibil ar putea constitui* o contravenție. Totuși, Colegiul penal lărgit apreciază legală soluția de achitare a lui Zaporojan Angela pe art.328 alin.(1) Cod penal, or, neplanificarea achizițiilor publice sau planificarea acestora cu încălcarea prevederilor actelor normative, nepublicarea invitației de participare și a anunțului de intenție, divizarea achiziției publice prin încheierea unor contracte separate în scopul aplicării altei proceduri de achiziție decât cea care ar fi fost utilizată conform actelor normative – nu i/au fost incriminate inculpatei și prin urmare instanța de judecată nu este în drept să depășească limitele celor incriminate, chiar și în scopul încetării procesului penal.

Colegiul penal remarcă și faptul că divizarea achizițiilor publice de către o autoritate nu poate fi incriminată penal persoanelor cu funcții de răspundere.

Argumentele recurentului referitoare la prezența elementului obligatoriu pentru confirmarea componenței de infracțiune prevăzute la art.328 alin.(1) Cod penal - *...a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*, sânt doar niște afirmații nefondate pe situația de fapt și nu reflecta starea reală a lucrurilor. Dincolo de faptul că legislația nu prevede definiția de stat în calitate de persoană juridică, în cazul dat urmând să fie invocat în învinuire că prejudiciul posibil ar fi fost cauzat Consiliului local (administrator al bugetului local), prezența prejudiciului adus satului este vădit îndoielnică, deoarece sătenii doar v-or beneficia de pe urma reparației gardului din jurul bisericii *și cimitirului*.

Mai mult, recurentul alogic susține că prejudiciul este cauzat deja prin faptul că **pe viitor** gardul ar urma să fie demolat, adică, se recunoaște că la moment prejudiciul încă nu există, dar ar putea să survină.

Asupra celor reflectate mai sus, Colegiul penal lărgit conchide că prima instanță a examinat cauza minuțios și aprofundat, cercetând fiecare probă la justa ei valoare, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității, corect concluzionând că probele administrate pe cauză de către partea acuzării comportă o doză de incertitudine și neclaritate asupra vinovăției inculpaților în comiterea faptelor incriminate prin actul de învinuire.

Prin urmare, prima instanță corect a ajuns la concluzia că pe cauza penală dedusă judecății nu există probe suficiente care ar dovedi incontestabil vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunilor incriminate.

În aceeași ordine de idei, prima instanță corect a invocat prevederile art.8 alin.(3) Cod de procedură penală, potrivit cărora concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Așadar, Colegiul penal lărgit atestă că argumentele invocate în recursul declarat de recurent sunt întemeiate, fiind incident speței în cauză temeiul pentru recurs prescris la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și, din aceste considerente se impune ca decizia instanței de apel să fie casată cu menținerea sentinței primei instanțe, fapt ce determină incontestabil necesitatea admiterii recursului ordinar declarat de avocatul Balan Petru în numele inculpaților Tofan Victor și Zaporojan Angela, urmând să fie aplicate prevederile art.426 Cod de procedură penală în privința inculpatului Mazîl Iurie.

11. În conformitate cu art.art.426, 434, 435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Balan Petru în numele inculpaților Tofan Victor și Zaporojan Angela, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2018, în cauza penală privindu-i pe Tofan Victor, Zaporojan Angela și prin extindere în privința lui Mazîl Iurie, cu menținerea sentinței Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 03 august 2016, prin care:

Tofan Victor Alexandru și Mazîl Iurie Gheorghii au fost achitați de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.221 Cod penal, pe motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

Zaporojan Angela Grigore a fost achitată de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 18 octombrie 2018.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Victor Boico

Tamara Chișca-Doneva